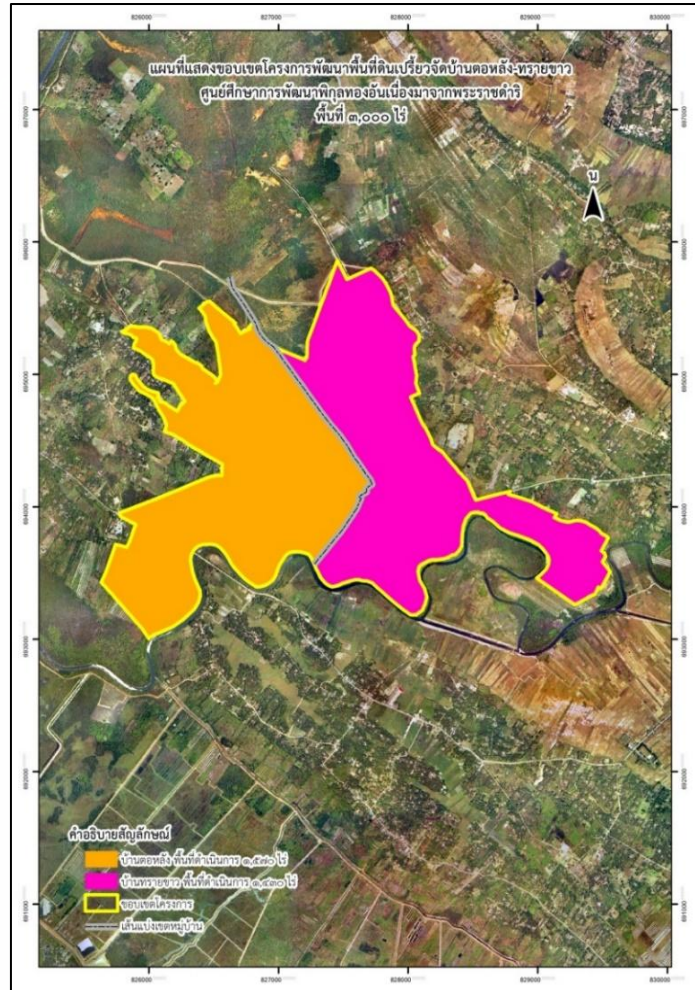

โครงการพัฒนาพื้นที่ดินเปรี้ยวจัดบ้านตอหลัง-ทรายขาว อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลไพรวัน อำเภอดงดง จังหวัดนราธิวาส

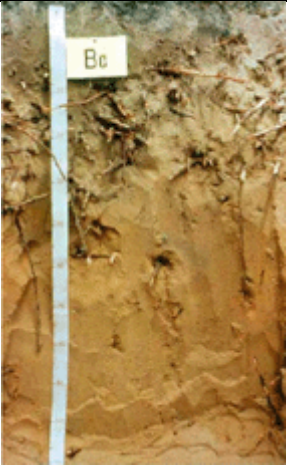
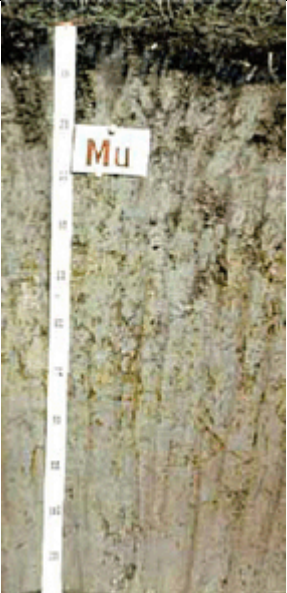
๑. ข้อมูลทั่วไป

โครงการพัฒนาพื้นที่ดินเปรี้ยวจัดบ้านตอหลัง-ทรายขาวอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นโครงการที่ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงมีพระราชเสาวนีย์ให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่เพื่อให้เกษตรกรสามารถทำการเกษตรได้ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้มีราษฎรถวายฎีกาขอพระราชทานความช่วยเหลือในการพัฒนาพื้นที่ที่น้ำท่วม ดั้งเดิมเกษตรกรเคยใช้ประโยชน์จากพื้นที่มาก่อน หลังจากมีการระบายน้ำออกจากพื้นที่ ดินแปรสภาพเป็นดินเปรี้ยวจัด รวมทั้งฤดูฝน จะมีน้ำเปรี้ยวไหลหลากมาจากป่าพรุ น้ำท่วมพื้นที่เป็นประจำ ทำให้เกษตรกรเพาะปลูกพืชไม่ได้ผล และได้ละทิ้งพื้นที่โดยไม่มีการใช้ประโยชน์ ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้เริ่มดำเนินการส่งเสริมพัฒนาพื้นที่ให้เกษตรกรสามารถทำได้ นำมีเนื้อที่ทั้งหมด ๓,๐๐๐ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านตอหลัง เนื้อที่ ๑,๕๗๐ ไร่ และ โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านทรายขาว เนื้อที่ ๑,๔๓๐ ไร่ ปัจจุบันมีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น ๑๑๘ ครัวเรือน

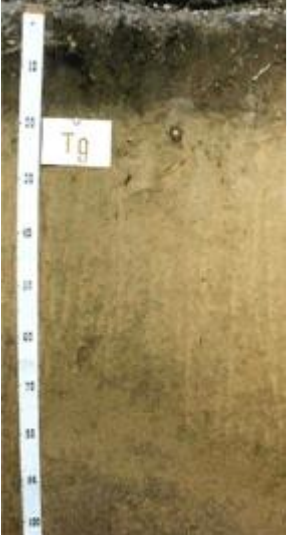
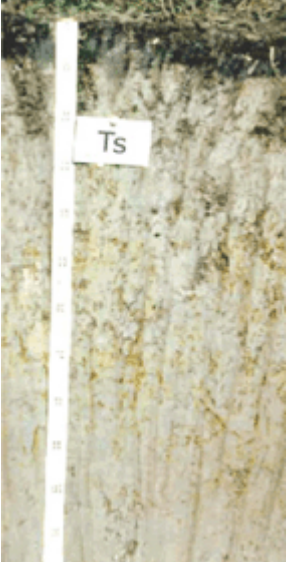

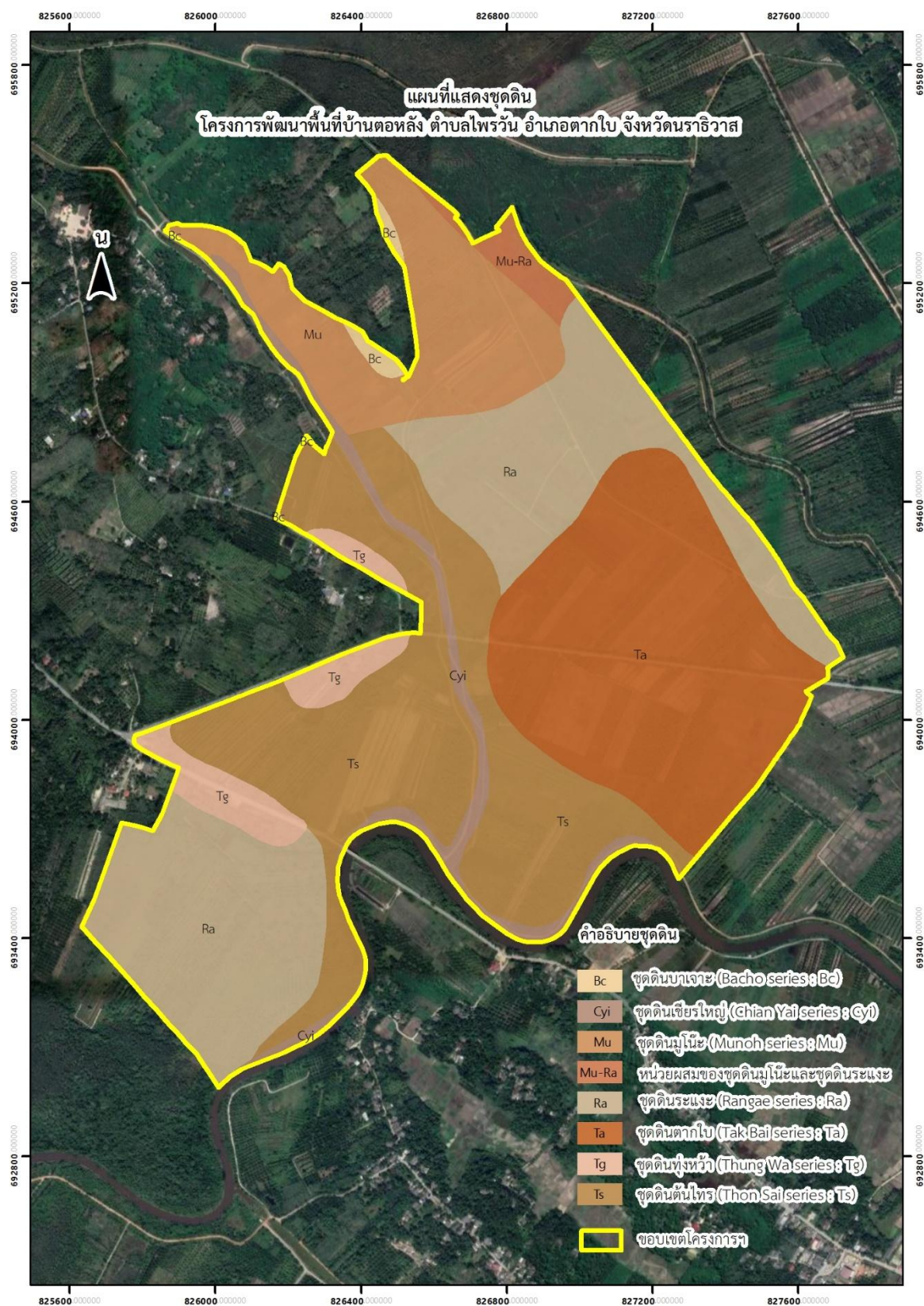
๒. สภาพพื้นที่

โครงการพัฒนาพื้นที่ดินเปรี้ยวจัดบ้านตอหลัง-ทรายขาว มีสภาพพื้นที่เป็นที่ลุ่มต้ำน้ำท่วมขัง ส่วนใหญ่เป็นดินเปรี้ยวจัด ซึ่งประกอบด้วยชุดดิน ๗ ชุดดิน ดังนี้ ชุดดินบาเจาะ ชุดดินเชียรใหญ่ ชุดดินมูโนะ ชุดดินระแงะ ชุดดินตากใบ ชุดดินทุ่งหว้า และชุดดินตันไทร ดังนี้

ชุดดิน	ลักษณะของชุดดิน	ภาพหน้าตัดดิน
ชุดดินบาเจาะ (Bc)	ลักษณะและสมบัติดิน ดินทรายลึกลงมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินทรายหรือดินทรายปนดินร่วน มีสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดปานกลาง (pH ๕.๕-๖.๐) ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินทรายหรือดินทรายปนดินร่วน มีสีน้ำตาล สีน้ำตาลปนเหลืองหรือสีเหลืองปนแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH ๕.๐-๖.๕) ตลอดหน้าตัดดิน	
ชุดดินเชียรใหญ่ (Cyi)	ดินเหนียวละเอียดลึกลงมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้งปนเศษพืช (หรือมีชั้นดินอินทรีย์บางๆ สีน้ำตาลเข้มทับอยู่ด้านบน) มีสีเทา ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแป้ง มีสีเทา มีจุดประสีน้ำตาล ดินล่างชั้นถัดไปความลึก ๕๐ ซม. จากผิวดิน (pH ๔.๕-๕.๐)	
ชุดดินมูโนะ (Mu)	ลักษณะและสมบัติดิน ดินเหนียวละเอียดลึกลงมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวถึงเป็น ดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง มีสีดำหรือสีน้ำตาลปนเทา ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก (pH ๔.๕-๕.๐) ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแป้ง มีจุดประสีเหลือง สีน้ำตาล และมีจุดประสีเหลือง ฟางข้าวของสารประกอบจาโรไซต์ (jarosite mottles) ปฏิกริยาดินเป็นกรดรุนแรงมากถึงเป็นกรดรุนแรงมากที่สุด (pH ๓.๕-๔.๐) ความเป็นกรดรุนแรงมากเกิดมาจากการเติมออกซิเจน (oxidized) เข้าไปในสารประกอบกำมะถัน และดินล่างชั้นถัดไปช่วงความลึก ๕๐-๑๐๐ ซม. เป็นดินเลนสีเทา มี	

	สารประกอบกำมะถัน (pyrite: FeS_2) มาก ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย มีค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (๕.๐-๖.๕)	
ชุดดินระแงะ (Ra)	ลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินลึกลับ ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วน มีสีดำหรือเทาปนดำ เนื่องจากมีอินทรีย์วัตถุมาก ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแป้ง สีน้ำตาลปนเทา มีจุดประสีเหลืองและถดลงไปที่มีความลึกตั้งแต่ ๕๐-๑๐๐ ซม. มีลักษณะเป็นดินเลนสีเทาปนน้ำเงินที่มีสารประกอบกำมะถัน (pyrite: FeS_2) มาก ดินนี้มีปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากความเป็นกรดที่รุนแรงนี้เกิดจากการเติมออกซิเจน (oxidized) เข้าไปในสารประกอบกำมะถัน จัดเป็นดินเปรี้ยวจัดที่กำลังมีกรดกำมะถันเกิดขึ้น (actual acid sulfate soil) ดินนี้ไม่มีจุดประสีเหลืองฟางข้าว (jarosite mottles) มีความสามารถในการอุ้มน้ำดี ดินนี้จะเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วถ้ามีการทำให้ดินแห้งเป็นระยะเวลานานและติดต่อกันหลายๆ ปี	
ชุดดินตากใบ (Ta)	ลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินลึกลับมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายแป้งหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง มีสีเทา ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้งหรือดินร่วนปนดินเหนียว มีสีเทา มีจุดประสีน้ำตาลตลอดชั้นดิน และอาจพบจุดประสีแดงในดินชั้นล่างถดลงไป อาจพบชั้นดินตะกอนน้ำทะเลในระดับความลึกที่ลึกกว่า ๑๒๕ ซม. ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง (pH ๔.๕-๖.๐)	

ชุดดินทุ่งหว้า (Tg)	ลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินลึกลับ ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย มีสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนเทา ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงกรดปานกลาง (pH ๕.๕-๖.๐) ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายหยาบถึงหยาบมาก มีสีน้ำตาล ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด (pH ๔.๕-๕.๕)	
ชุดดินต้นไทร (Ts)	ลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินลึกลับ ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย มีสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนเทา ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด (pH ๔.๕-๕.๕) ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนดินเหนียวหรือดินร่วนเหนียวปนทราย มีสีเทา มีจุดประสีเหลืองหรือสีน้ำตาลปนเหลืองและดินชั้นล่างถัดไประหว่างความลึก ๕๐-๑๐๐ ซม. จะพบชั้นดินตะกอนน้ำทะเลที่มีสารประกอบซัลไฟด์อยู่สูง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงกรดปานกลาง (pH ๕.๕-๖.๐)	

๓. การส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้สำรวจข้อมูลกิจกรรมการดำเนินงานที่เข้าไปส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่ให้แก่เกษตรกรบ้านตอหลัง-ทรายขาว ทั้งการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ การปรับปรุงแปลงนา การสนับสนุนปัจจัยการผลิต การสนับสนุนองค์ความรู้ด้านต่างๆ อาทิ การฝึกอบรมวิชาชีพ การสาธิตในพื้นที่ ตลอดจนการศึกษาเรียนรู้ดูงานในพื้นที่ที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อให้เกษตรกรสามารถพัฒนาพื้นที่การเกษตรของตนเองและประกอบอาชีพการเกษตรอย่างยั่งยืนและพึ่งตนเองได้ โดยดำเนินกิจกรรมตั้งแต่ปี ๒๕๕๑-๒๕๖๗ มีผลการดำเนินงานดังนี้

๓.๑ การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

- ๑) ปรับปรุงแปลงนาลักษณะที่ ๑ (การปักคันนา) เนื้อที่ ๙๙๑ ไร่
- ๒) ปรับปรุงแปลงนาลักษณะที่ ๒ (ไถเตรียมพื้นที่เพื่อทำนา)
- ๓) ปรับปรุงแปลงนาลักษณะที่ ๓ (ขุดคู-ยกร่อง) เนื้อที่ ๑,๖๕๘.๒ ไร่
- ๔) กิจกรรมก่อสร้างและซ่อมแซมเส้นทางลำเลียง ระยะทาง ๑๕.๔๒ กิโลเมตรเมตร เพื่อเป็นเส้นทางสัญจรและลำเลียงผลผลิตทางการเกษตร
- ๕) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำโดยการปลูกหญ้าแฝกบริเวณขอบถนนไหล่ทาง ริมคลองสาธารณะ ระยะทาง ๔,๑๔๓ เมตร

๓.๒ อบรมหลักสูตร

- ๑) เกษตรกรได้รับการอบรมการจัดการและการวางแผนการปลูกข้าวคุณภาพ จำนวน ๑๒๙ ราย
- ๒) เกษตรกรได้รับการอบรมการแปรรูปผลผลิตข้าว จำนวน ๑๕ ราย
- ๓) เกษตรกรได้รับการอบรมการจัดตั้งกลุ่มเพื่อผลิตพืชผัก พืชไร่ และไม้ผลเพื่อเข้าสู่ระบบตลาด จำนวน ๒๕ ราย
- ๔) เกษตรกรได้รับการอบรมการปลูกผักเพื่อบริโภคในครัวเรือน จำนวน ๑๐ ราย
- ๕) เกษตรกรได้รับการอบรมการปรับปรุงดินเปรี้ยวจัดเพื่อปลูกข้าว จำนวน ๑๒๙ ราย
- ๖) เกษตรกรได้รับการอบรมการบริหารจัดการกลุ่มเพื่อแปรรูปข้าวสู่ระบบตลาด จำนวน ๑๕ ราย
- ๗) เกษตรกรได้รับการอบรมการอบรมหลักสูตรการคัดเลือกพันธุ์ข้าวบริสุทธิ์ จำนวน ๑๒๖ ราย
- ๘) เกษตรกรได้รับการอบรมการจัดการสวนไม้ผลคุณภาพแบบครบวงจร จำนวน ๒๕ ราย
- ๙) เกษตรกรได้รับการอบรมการปรับปรุงดินเปรี้ยวจัดเพื่อปลูกมะพร้าว น้ำหอมในพื้นที่ขุดยกร่อง จำนวน ๑๐ ราย
- ๑๐) เกษตรกรได้รับการอบรมการปลูกผักบริเวณบ้าน จำนวน ๑๐ ราย
- ๑๑) เกษตรกรได้รับการอบรมการทำธุรกิจในรูปแบบสหกรณ์ จำนวน ๑๕ ราย
- ๑๒) เกษตรกรได้รับการอบรมการออกแบบและจัดทำบรรจุภัณฑ์ จำนวน ๑๕ ราย
- ๑๓) เกษตรกรได้รับการอบรมการจัดการสวนไม้ผลคุณภาพแบบครบวงจร จำนวน ๒๕ ราย
- ๑๔) การปรับปรุงดินเปรี้ยวจัดเพื่อปลูกมะพร้าว น้ำหอมในพื้นที่ขุดยกร่อง จำนวน ๑๐ ราย
- ๑๕) เกษตรกรได้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรการจัดทำระบบควบคุมภายในกลุ่ม (Internal control system) ตามระบบการผลิตข้าวอินทรีย์ จำนวน ๑๕ ราย
- ๑๖) เกษตรกรได้รับการอบรมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและจัดการไม้ผล จำนวน ๒๕ ราย
- ๑๗) เกษตรกรได้รับการอบรมการปลูกปาล์มน้ำมัน จำนวน ๒๐ ราย
- ๑๘) เกษตรกรได้รับการอบรมการผลิตข้าวสู่ระบบการผลิตตามมาตรฐาน GAP จำนวน ๑๕ ราย

๑๙) เกษตรกรได้รับการอบรมการปรับปรุงดินเปรี้ยวจัดเพื่อปลูกพืชผัก พืชไร่ จำนวน ๕ ราย

๒๐) เกษตรกรได้รับการส่งเสริมการปลูกพืชผัก พืชไร่ บนพื้นที่ดินเปรี้ยวจัด จำนวน ๑๐ ราย

๓.๓ การสาธิตในพื้นที่

๑) เกษตรกรได้รับการสาธิตการใช้ปุ๋ยพืชสด จำนวน ๓๐ ราย

๒) เกษตรกรได้รับการสาธิตการทำ/การใช้ปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ พด.๒ จำนวน ๒๒ ราย

๓) เกษตรกรได้รับการสาธิตการใช้วัสดุปูนเพื่อปรับปรุงดิน (ปูนขาว โดโลไมท์ และหินปูนฝุ่น)
จำนวน ๔๕ ราย

๔) เกษตรกรได้รับการสาธิตการผสมปุ๋ยใช้เอง จำนวน ๓๐ ราย

๕) เกษตรกรได้รับการสาธิตการตัดแต่งกิ่งไม้ผลคุณภาพแบบครบวงจร จำนวน ๒๕ ราย

๓.๔ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต

๑) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนวัสดุปรับปรุงบำรุงดิน (ปูนขาว โดโลไมท์ หินปูนฝุ่น ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยหมัก และน้ำหมัก) เพื่อใช้ปรับปรุงดินเปรี้ยวจัด เพิ่มความอุดมสมบูรณ์แก่ดิน สำหรับใช้ในแปลงนาข้าว แปลงพืชผัก พืชไร่ และไม้ผล จำนวน ๔๕ ครัวเรือน

๒) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชผัก จากโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์สำรอง เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในยามวิกฤติ ได้แก่ มันขี้หนู พริกหยวก พริกชี้ มะเขือเปราะ ฯลฯ เพื่อส่งเสริมการปลูก พืชผักในบริเวณบ้าน ปลอดภัยจากสารพิษ ลดรายจ่าย สร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือน จำนวน ๓๕ ครัวเรือน

๓) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนพันธุ์ปลาพร้อมอาหารสำเร็จรูป (ปลานิล) เพื่อส่งเสริมการ เลี้ยงปลานิลในบ่อดินเปรี้ยวที่ปรับปรุงแล้ว จำนวน ๑๕ ครัวเรือน

๔) สนับสนุนเครื่องซีลสุญญากาศ ให้แก่เกษตรกรกลุ่มทำน้าบ้านต่อหลัง-ทรายขาว เพื่อจัดตั้งกลุ่มโรงสีข้าวขนาดเล็กให้แก่กลุ่มเกษตรกร จำนวน ๑๐ ครัวเรือน

๓.๕ การศึกษาดูงาน

๑) เกษตรกรกลุ่มทำน้าบ้านต่อหลัง-ทรายขาว ได้รับการพัฒนาศักยภาพโดยการศึกษาดูงาน ในพื้นที่ทำน้าของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในจังหวัดพัทลุง จำนวน ๖๒ ราย

๒) เกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพโดยการศึกษาการดูงานในพื้นที่ของเกษตรกรที่ประสบ ความสำเร็จในต่างจังหวัด (พัทลุง ตรัง สงขลา) จำนวน ๔ ราย

๔. ผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ ๒๕๖๘

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้สำรวจข้อมูลกิจกรรมการดำเนินงานที่เข้าไปส่งเสริมและพัฒนา พื้นที่ให้แก่เกษตรกรบ้านต่อหลัง-ทรายขาว ทั้งการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต การสนับสนุนองค์ความรู้ด้านต่างๆ อาทิ การฝึกอบรมวิชาชีพ การสาธิตในพื้นที่ ตลอดจนการศึกษาเรียนรู้ ดูงานในพื้นที่ที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อให้เกษตรกรสามารถพัฒนาพื้นที่การเกษตรของตนเองและประกอบอาชีพ การเกษตรอย่างยั่งยืนและพึ่งตนเองได้ โดยดำเนินกิจกรรมตั้งแต่ ตั้งแต่ปี ๒๕๖๘ มีผลการดำเนินงานดังนี้

๔.๑ การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

๑) ปรับปรุงแปลงนาลักษณะที่ ๓ (ขุดคุ้ย-ยกร่อง) เนื้อที่ ๑,๖๕๘.๒ ไร่

๒) กิจกรรมก่อสร้างและซ่อมแซมเส้นทางลำเลียง ระยะทาง ๑๕ กิโลเมตร

๔.๒ อบรมหลักสูตร

- เกษตรกรได้รับการอบรมการปรับปรุงดินเปรี้ยวจัดเพื่อปลูกพืชผัก พืชไร่ จำนวน ๕ ราย

๔.๓ การสาธิตในพื้นที่

๑) เกษตรกรได้รับการสาธิตการใช้ปุ๋ยพืชสด จำนวน ๕ ราย

๒) เกษตรกรได้รับการสาธิตการทำ/การใช้ปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ พด. ๒ จำนวน ๑๒ ราย

๓) เกษตรกรได้รับการสาธิตการใช้วัสดุปูนเพื่อปรับปรุงดิน (ปูนขาว โดโลไมท์ และหินปูนฝุ่น)

จำนวน ๑๕ ราย

๔) เกษตรกรได้รับการสาธิตการผสมปุ๋ยใช้เอง จำนวน ๕ ราย

๕) เกษตรกรได้รับการสาธิตการตัดแต่งกิ่งไม้ผลคุณภาพแบบครบวงจร จำนวน ๑๐ ราย

๔.๔ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต

๑) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนวัสดุปรับปรุงบำรุงดิน (ปูนขาว โดโลไมท์ หินปูนฝุ่น ปุ๋ยพืชสดปุ๋ยหมัก และน้ำหมัก) เพื่อใช้ปรับปรุงดินเปรี้ยวจัด เพิ่มความอุดมสมบูรณ์แก่ดิน สำหรับใช้ในแปลงนาข้าว แปลงพืชผัก พืชไร่ และไม้ผล จำนวน ๑๕ ครัวเรือน

๒) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชผัก จากโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์สำรองเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในยามวิกฤติ ได้แก่ มันขี้หนู พริกหยวก พริกชี้ มะเขือเปราะ ฯลฯ เพื่อส่งเสริมการปลูกพืชผักในบริเวณบ้าน ปลอดภัยจากสารพิษ ลดรายจ่าย สร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือน จำนวน ๕ ครัวเรือน

๔.๕ การศึกษาดูงาน

๑) เกษตรกรกลุ่มทำน้าบ้านตอหลัง-ทรายขาว ได้รับการพัฒนาศักยภาพ โดยการศึกษาดูงานในพื้นที่ทำน้าของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในจังหวัดพัทลุง จำนวน ๖๒ ราย

๒) เกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพ ซึ่งเป็นเกษตรกรตัวอย่างในพื้นที่ที่ประสบผลสำเร็จ โดยการศึกษาการดูงานในพื้นที่ของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในต่างจังหวัด (พัทลุง ตรัง สงขลา) จำนวน ๔ ราย

๕. สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๕.๑) การประกอบอาชีพ โครงการพัฒนาพื้นที่ดินเปรี้ยวจัดบ้านตอหลัง-ทรายขาว มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ๑๑๘ ครัวเรือน ประชากรในพื้นที่มีประชากรมีการประกอบอาชีพ แบ่งเป็น อาชีพภาคการเกษตร จำนวน ๑๐๕ ครัวเรือน (๘๘.๙๘%) ซึ่งทำการเกษตรผสมผสาน จำนวน ๙๓ ครัวเรือน (๗๘.๘๑%) เกษตรเชิงเดี่ยว จำนวน ๑๒ ครัวเรือน (๑๐.๑๖%) และอาชีพนอกภาคการเกษตร จำนวน ๗ ครัวเรือน (๕.๙๓%) โดยมีการประกอบอาชีพพนักงานของรัฐ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน ๒ ครัวเรือน (๒๘.๕๗%) เอกชน/พนักงานเอกชน จำนวน ๓ ครัวเรือน (๔๒.๘๕%) และรับจ้างทั่วไป จำนวน ๒ ครัวเรือน (๒๘.๕๗%)

๕.๒) รายได้ประชากรจากการสำรวจข้อมูลรายได้เฉลี่ยประชากรโครงการพัฒนาพื้นที่ดินเปรี้ยวจัดบ้านตอหลัง-ทรายขาว (๑๑๘ ครัวเรือน) โดยศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ สำรวจในปี ๒๕๖๘ พบว่าประชากรมีรายได้เฉลี่ยเท่ากับ ๒๐๙,๖๒๗ บาท/ครัวเรือน/ปี ซึ่งมีประชากรที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ๕๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๘ ครัวเรือน (๖.๗๗%) และมีรายได้เฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยจำนวน ๕๗ ครัวเรือน (๔๘.๓๐%) ส่วนประชากรที่มีการประกอบอาชีพเกษตรเป็นอาชีพหลักมีรายได้ภาคการเกษตรเฉลี่ย ๑๗๘,๕๗๒ บาท/ครัวเรือน/ปี

๕.๓) กลุ่มอาชีพ จากการสำรวจข้อมูลกลุ่มอาชีพในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ดินเปรี้ยวจัด บ้านตอหลัง – ทรายขาวในปี ๒๕๖๘ พบว่า มีกลุ่มอาชีพ ๑๑ กลุ่ม คือ กลุ่มทำนากุ้งบ้านตอหลัง-ทรายขาว จำนวน ๑๒๖ ครัวเรือน กองทุนปุ๋ยสำหรับนาข้าวบ้านตอหลัง-ทรายขาว จำนวน ๑๒๖ ครัวเรือน กลุ่มโรงสีข้าวขนาดเล็กบ้านตอหลัง-ทรายขาว จำนวน ๑๒๖ ครัวเรือน กลุ่มผู้ใช้น้ำบ้านตอหลัง-ทรายขาว จำนวน ๑๒๖ ครัวเรือน กลุ่มปลูกผักบ้านตอหลัง-ทรายขาว จำนวน ๖๐ ครัวเรือน กลุ่มศิลปาชีพบ้านตอหลัง-ทรายขาว จำนวน ๘๓ กลุ่มทอผ้าลายดอกบ้านตอหลัง-ทรายขาว จำนวน ๔๑ ครัวเรือน กลุ่มธนาคารชุมชนบ้านตอหลัง จำนวน ๑๕๐ ครัวเรือน กลุ่มกองทุนแม่บ้านเกษตรกรบ้านตอหลัง จำนวน ๑๐๐ ครัวเรือน กลุ่มน้ำยางสดบ้านตอหลัง จำนวน ๒๐๐ ครัวเรือน การยางแห่งประเทศไทย และกลุ่มเลี้ยงปลาบ้านทรายขาว จำนวน ๗ ครัวเรือน

๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

โครงการพัฒนาพื้นที่ดินเปรี้ยวจัดบ้านตอหลัง-ทรายขาว มีพื้นที่ทั้งหมด ๔,๕๕๑ ไร่ โดยแบ่งเป็น ๑) พื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร จำนวน ๓,๓๗๒ ไร่ ได้แก่ ยางพารา ๑,๙๖๙ ไร่ ไม้ผลผสมผสาน/ไม้ยืนต้น ผสม ๖๕๙ ไร่ มะพร้าว ๓๖๘ ไร่ ปาล์มน้ำมัน ๒๖๕ ไร่ พืชผักหมุนเวียน ๑๑๑ ไร่ ๒) พื้นที่ทิ้งร้าง/สามารถใช้ประโยชน์ได้ จำนวน ๕๖๕ ไร่ ได้แก่ พื้นที่นาร้าง ๑๑๐ ไร่ พื้นที่ลุ่ม ๕๓ ไร่ พืชหญ้าอาหารสัตว์ ๔๐๒ ไร่ และ ๓) พื้นที่สาธารณประโยชน์ จำนวน ๖๑๔ ไร่ ได้แก่ พื้นที่ป่าไม้ ๑๙๔ ไร่ เหมืองเก่า/บ่อดิน ๕๙ ไร่ แหล่งน้ำ ๒๐๕ ไร่ ชุมชน/ถนน ๑๕๖ ไร่

แผนที่แสดงลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน
โครงการพัฒนาพื้นที่ดินเปรี้ยวจัดบ้านต่อหลัง-ทรายขาว ตำบลไพรวัน อำเภอดงขี้เหล็ก จังหวัดนครราชสีมา
พื้นที่ ๓,๐๐๐ ไร่

